

EESTI TURISM, JAANUAR-MAI 2010

Maailma Turismiorganisatsiooni (UNWTO) esialgsetel andmetel kasvas välisturism 2010.a. jaanuari-aprilli kokkuvõttes kogu maailmas 6,6%. Seega jätkus 2009.a. IV kvartalis alanud positiivne trend. Samas tuleb mees pidada, et võrdlusbaas 2009.a. alguses oli eriti madal, mistõttu tugevast kasvust hoolimata jäi see tulemus siiski 2% alla kriisieelsele 2008.a. esimese nelja kuu tulemusele. Maailma regioonide võrdluses kõige tagasihoidlikumaid tulemusi näitas Euroopa, kus kasv oli 2010.a. jaanuari-aprilli kokkuvõttes vaid 0,2% (ehk 5-10% alla 2008.a. taset). Suurim oli kasv aga Lähis-Idas (+33%) ning Aasia ja Vaikse ookeani regioonis (+12%). UNWTO hinnangul kasvas turism Euroopas I kvartali kokkuvõttes 1,5%, kuid aprillis vähenes 2,6% (eelkõige vulkaanituhast tingitud lennuliikluse seiskumise tõttu aprillis). UNWTO prognoosib, et ööbimisega reiside arv kogu maailmas kasvab 2010.a. kokkuvõttes 3-4%. Keskmisest kiirem taastumine on Aasias, keskmisest aeglasem Euroopas (kasv 1-3% võrreldes 2009.a.) ja Ameerikas. Tulenevalt tööpuuduse jätkuvalt kõrge tasemest on tarbijate hinnatundlikkus 2010.a. jätkuvalt kõrge ja nad otsivad endiselt odavaid pakkumisi. Seega on ettevõtetele vähe võimalusi sel aastal hindu tõsta. Jätkuvalt eelistavad paljud tarbijad broneerida viimasel hetkel, reisida lähisihtkohtadesse ja teha lühiajalisemaid reise.

Seda kinnitab ka Eesti majutusettevõtete statistika. Kuigi jaan.-mai kokkuvõttes kasvas sise- ja välisturistide poolt seal veedetud ööde arv kokku 12%, kasvasid ettevõtete sissetulekud vaid 2,6%. Statistikaameti poolt arvatav ööpäeva keskmine maksumus langes jätkuvalt, mis viitab sellele, et nõudluse kasv (sh. veidi pikenenud viibimise kestus) saavutati odavamate pakumistega. Majutusettevõtete sissetulek majutusteenuste müügist oli 2010.a. jaan.-mai kokkuvõttes 626 milj.kr. (+2,6% ehk +16,1 milj. kr. võrreldes 2009.a. sama perioodiga). Majutusettevõtete tubade täitumus, mis mitmel eelneval aastal vähenes, kasvas 2010.a. esimestel kuudel võrreldes 2009.a. sama perioodiga, kuid jäi siiski alla 2008.a. tasemele (joonis 11).

2010.a. esimesel viiel kuul ööbis Eesti majutusettevõtetes 491 tuhat välisturisti. Nende arv kasvas 14% ehk ligi 61 000 võrra võrreldes 2009.a. sama perioodiga. Nende poolt veedetud ööde arv oli samal perioodil 1,03 miljonit (+18%). Kuigi kasvuprotsendid on nii suured osalt seetõttu, et võrdlusbaas 2009.a. alguses oli suhteliselt madal, ületavad 2010.a. jaan.-mai näitajad ka kriisieelset taset kuue protsendiga. See tähendab, et tegemist on kõigi aegade rekordiga (joonis 1). Kui vaadata tulemusi kuude kaupa (joonis 8), ilmneb, et jaanuaris ületas välisturistide ööbimiste arv tunduvalt kõigi eelmiste aastate tulemusi, kuid järgnevatel kuudel oli tegemist pigem taastumisega kriisieelsele tasemele (kuigi kasv on kõigil kuudel olnud märkimisväärne). Lisaks Venemaa turistide aastavahetusreiside tugevale kasvutrendile aitas välisturistide (eriti soomlaste) arvu kasvule jaanuaris kaasa ka iluuisutamise EM Tallinnas.

Kuna ööbimiste arv kasvas rohkem kui majutatute arv, oli majutusettevõtetes viibimise keskmine kestus varasemaga võrreldes veidi pikem. Välisturistide ööbimised puhkusereisidel kasvasid 24%, tööreisidel 10% ja muudel reisidel (sh. ravireisidel) 9%. Absoluutarvudes kasvasid kõige rohkem puhkusereisid (mis moodustavad reisidest suurima osa). Nii puhkuse-, töö- kui ka muudel eesmärkidel tehtud reisid olid keskmiselt mõnevõrra pikemad kui 2009.a.

Riikide kaupa tulemusi jälgides (joonised 2 ja 3) ilmneb, et esimesel viiel kuul saavutatud kasv tuleneb eelkõige kahe suurema sihtturu – Soome ja Venemaa – turistide ööbimiste märkimisväärsest kasvust. Absoluutarvudes näitas suurimat kasvu **Soome**, mille turistide ööbimised kasvasid nii palju, et hakkasid liginema juba seni rekordilisele 2005.a. tasemele. Esimese viie kuu kokkuvõttes kasvas majutusettevõtetes ööbinud soomlaste arv 14% ja nende poolt veedetud ööde arv 19%. Valdavalt lisandus nende ööbimisi Tallinnas, kus nende arv ületas tunduvalt kõigi aegade rekordilise taseme (joonis 4). Nende ööbimisi lisandus ka Pärnus ja Pärnumaal (kus sellele eelnes pikaajaline langustrend), samuti Lääne-, Lääne-Viru ja

Saare maakonnas ning Tartus, samas jätkus pikaajaline langustrend Harjumaal. Nii absoluutarvudes kui ka protsentuaalselt kasvasid soomlaste ööbimised spaades ja sanatooriumides rohkem (+26%) kui muudes majutusettevõtetes (+14%). Turism Soomest on kasvanud mitmete tegurite koosmõjul – riigi, omavalitsuste ja eraettevõtete turundustegevus, soodsad pakkumised, uute turismivõimaluste pakkumine, aga ka soomlaste välisreiside üldine kasvutrend (Soome statistikaameti andmetel kasvasid soomlaste puhkusereisid välismaale aasta esimese viie kuu kokkuvõttes 9%).

Venemaa turistide ja ööbimiste 2010.a. näitajate puhul on tegemist kõigi aegade rekordiga (joonis 2). Esimese viie kuu kokkuvõttes ööbis majutusettevõtetes 54 211 Venemaa turisti ehk 48% rohkem kui mullu samal ajal. Seejuures oli Venemaa üks väga väheseid riike, kust pärit turistide arv kasvas Eestis ka eelmisel aastal. Suure osa sellest kasvust andis aastavahetusreiside lisandumine jaanuaris, kuid ka järgnevatel kuudel kasvas nende arv tunduvalt. Valdavalt kasvas nende arv Tallinnas (joonis 5). Mitmes väiksema osatähtsusega maakonnas, näiteks Lääne-Virumaal, Harjumaal, Valgamaal ja Võrumaal kasvasid nende ööbimised üle kahe korra, kuigi absoluutarvudes on teiste regioonide näitajad Tallinnaga võrreldes väikesed. Venemaa turistide ööbimised kasvasid märkimisväärselt nii spaades ja sanatooriumides (+73%) kui ka muudes majutusettevõtetes (+36%). Kokku veetsid Vene turistid jaan.-mai 2010 spaades ja sanatooriumides 33% oma ööbimistest Eestis (2009.a. samal perioodil oli spaade osatähtsus majutuskohana 28%). Venemaa turistide arvu kiire kasvu põhjustena võib näha Eesti turismivõimaluste aktiivset tutvustamist Venemaal era- ja avaliku sektori poolt, Eesti kui aastavahetuse sihtkoha populaarsuse jätkuvat kasvu, *tax-free* ostude piirmäära alandamist alates 2010.aasta algusest, mitmeid uusi transpordiühendusi Peterburist, aga ka mitmeid I kvartalis toimunud sündmusi (spordisündmused, konverentsid). Ka suvekuudel on lisandunud uusi transpordiühendusi nii Peterburist kui ka Moskvast.

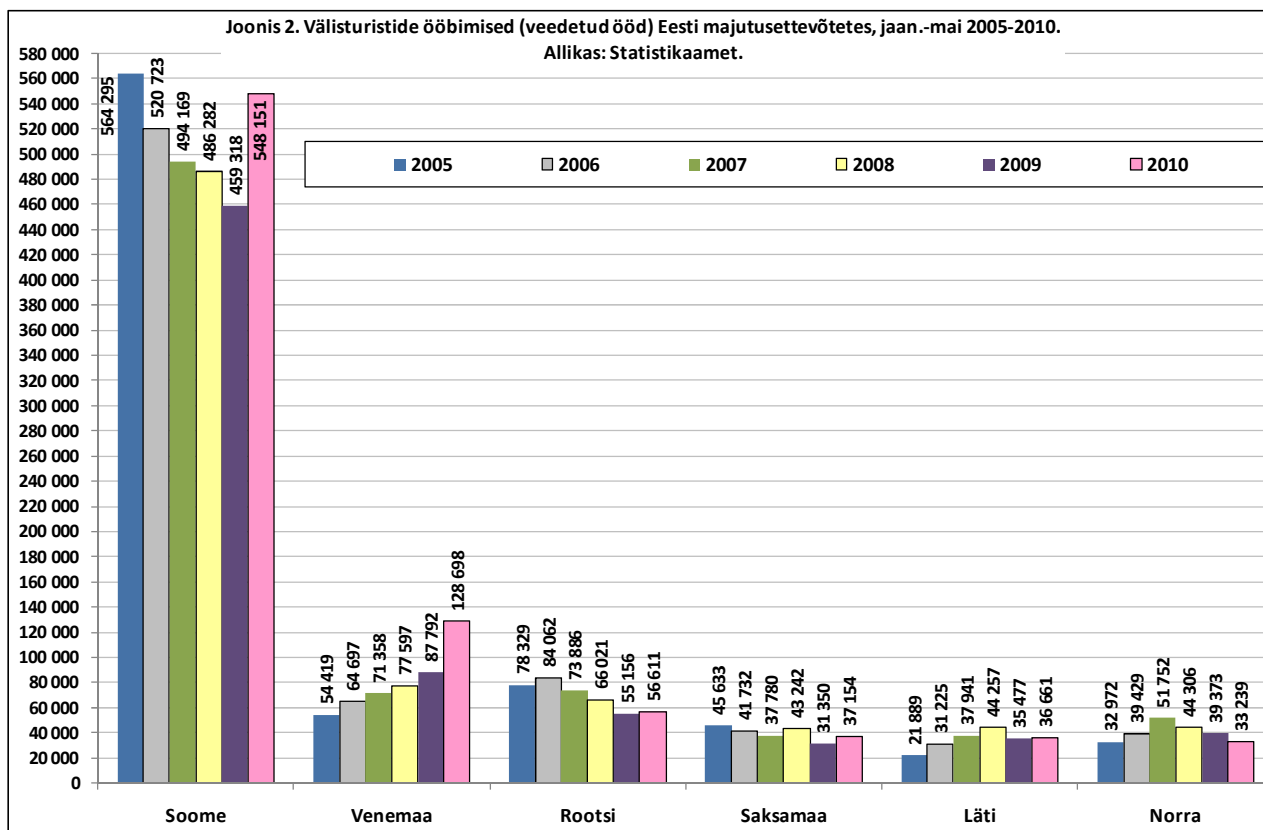
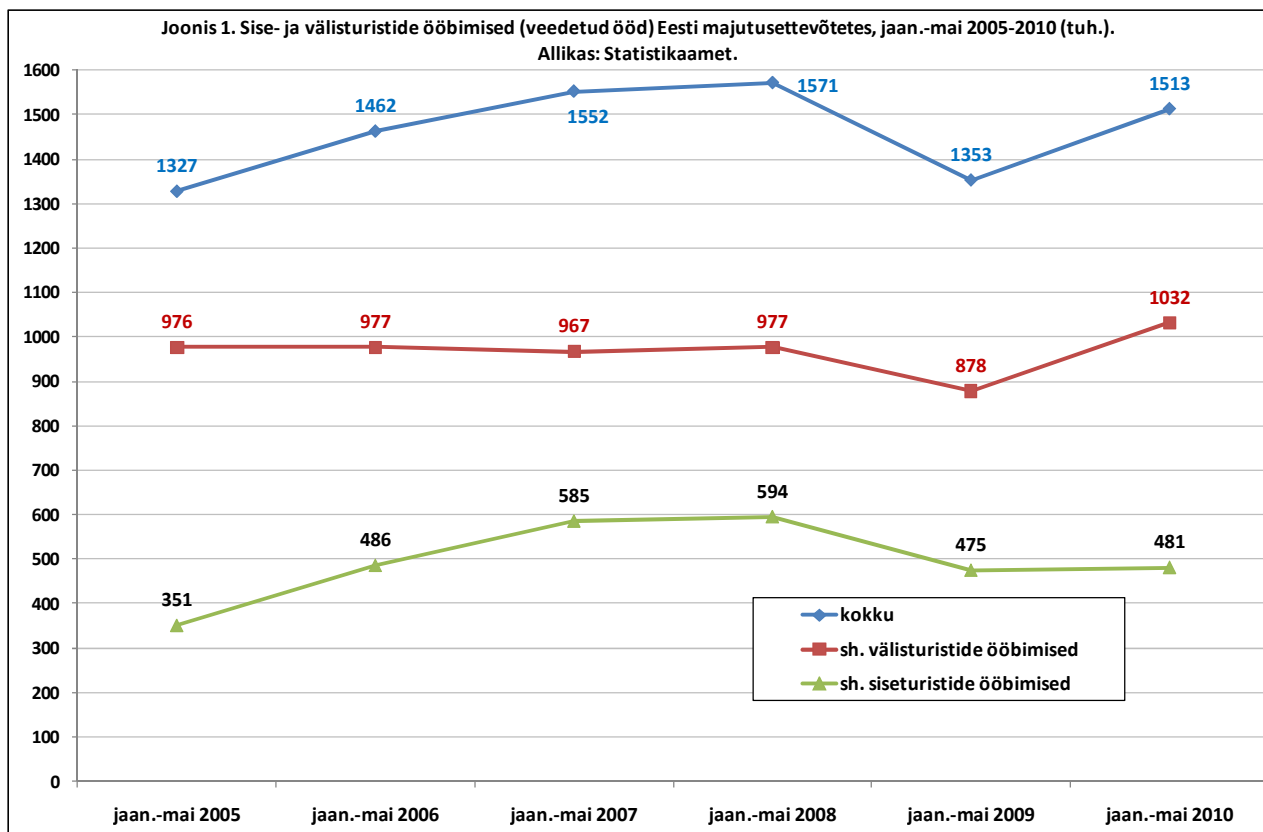
Ka suurem osa teisi Eesti peamisi sihtturge näitas esimesel neljal kuul kasvu (joonised 2 ja 3), kuigi absoluutarvud on nende puhul Soome ja Venemaaga võrreldes oluliselt väiksemad. Erinevalt Soomest ja Venemaast on paljude riikide puhul aga tegemist vaid mõningase taastumisega võrreldes eelmise aasta tugevalt langenud näitajatega. Erandiks on siin **Prantsusmaa** turistide ööbimised, mille hüppeline kasv on osaliselt seotud pikemaajaliselt hostelites ööbinud õppurite lisandumisega. **Rootsi** turistide ööbimiste arv kasvas spaades ja sanatooriumides, kuid muudes majutusettevõtetes vähenes jätkuvalt. Regioonide lõikes vähenes nende arv mõnevõrra Tallinnas (joonis 6), kasvas aga mitmes väiksema osatähtsusega maakonnas (Valga, Ida-Viru ja Saare maakonnas). **Läti** turistide ööbimised kasvasid aga mitmendat aastat järjest just Pärnus (joonis 7). Ka Tallinnas taastus nende arv mõnevõrra eelmise aasta tasemega võrreldes (+9%).

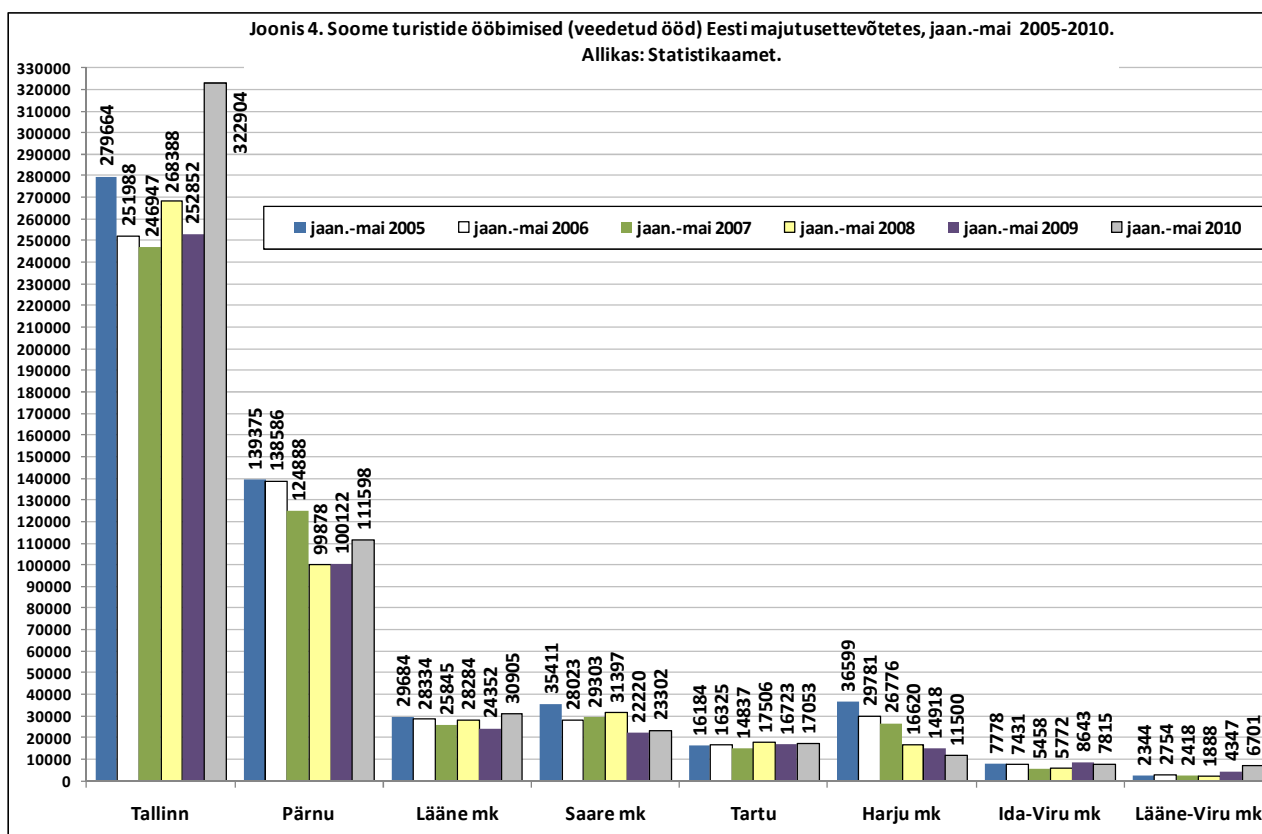
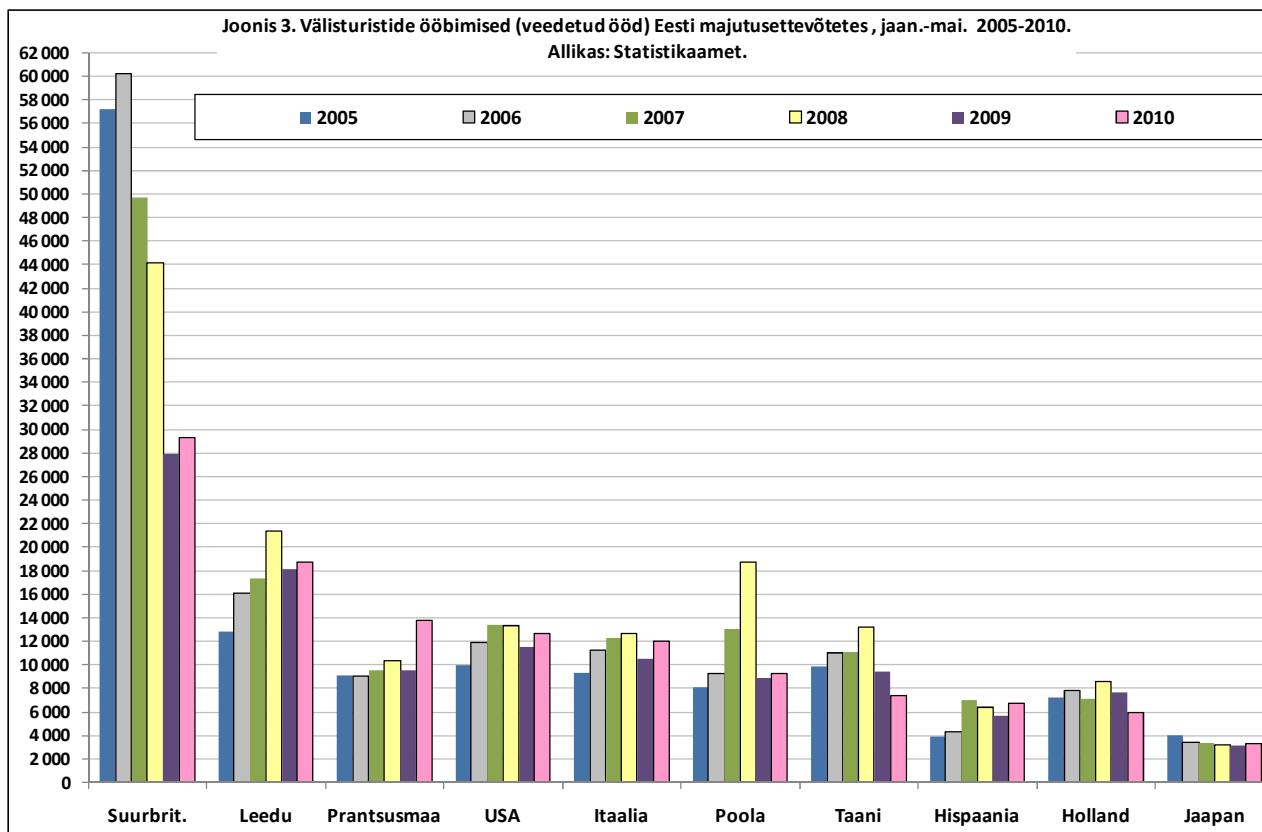
Eesti tulu väliturismist (turismiteenuste eksport) oli Eesti Panga andmetel 2010.a. I kvartalis 2,92 miljardit krooni (joonis 12). Võrreldes 2009.a. I kvartaliga kasvas see 10,5 milj.kr. võrra ehk 0,4%. Väliskülastajate kulutused Eestis moodustasid sellest 2,26 miljardit (kasv 3% ehk 65 milj.kr. võrra). Väliskülastajate maksed Eesti transpordifirmadele olid 2010.a. I kvartalis 659 milj.kr. (-54,6 milj.kr. ehk -7,6% võrreldes 2009.a. I kvartaliga, sh. maksed laevafirmadele kasvasid 1% võrra, kuid maksed lennufirmadele vähenesid jätkuvalt (-33%).

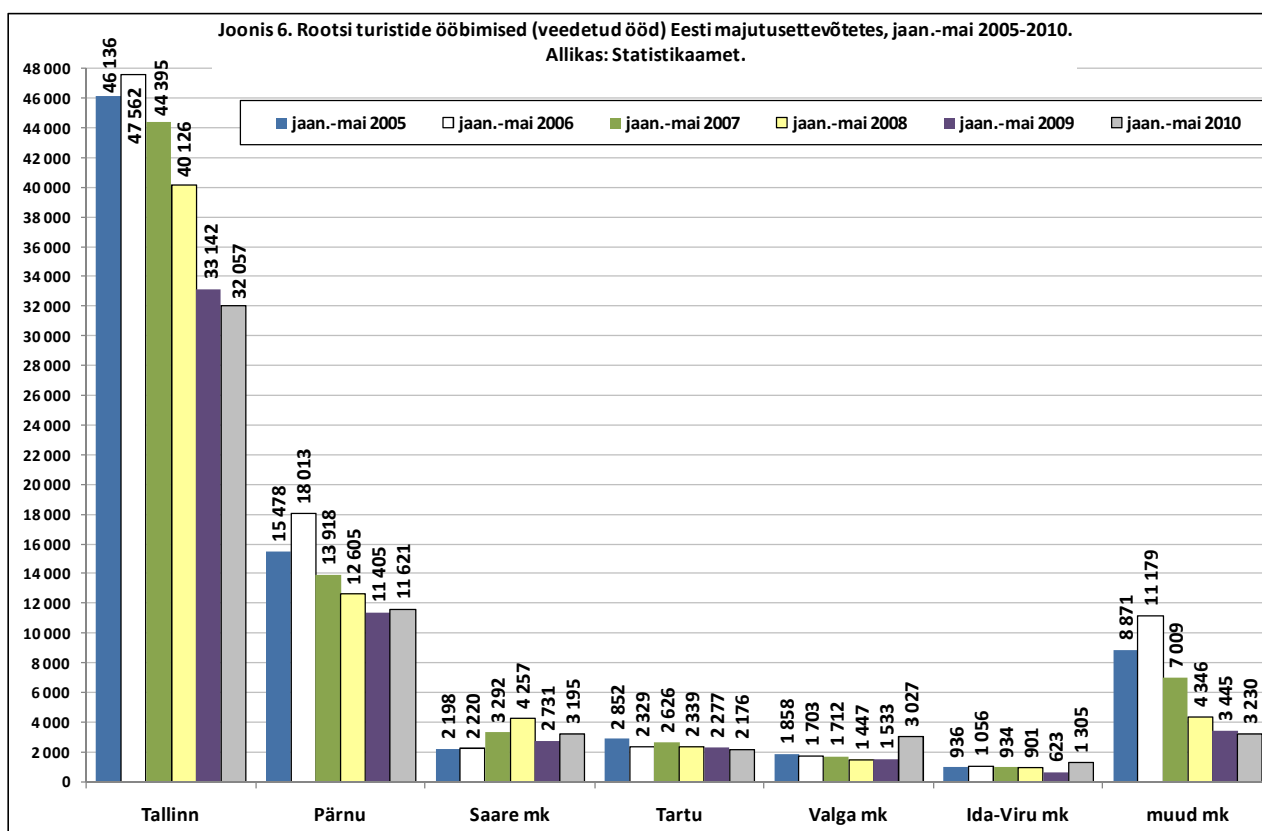
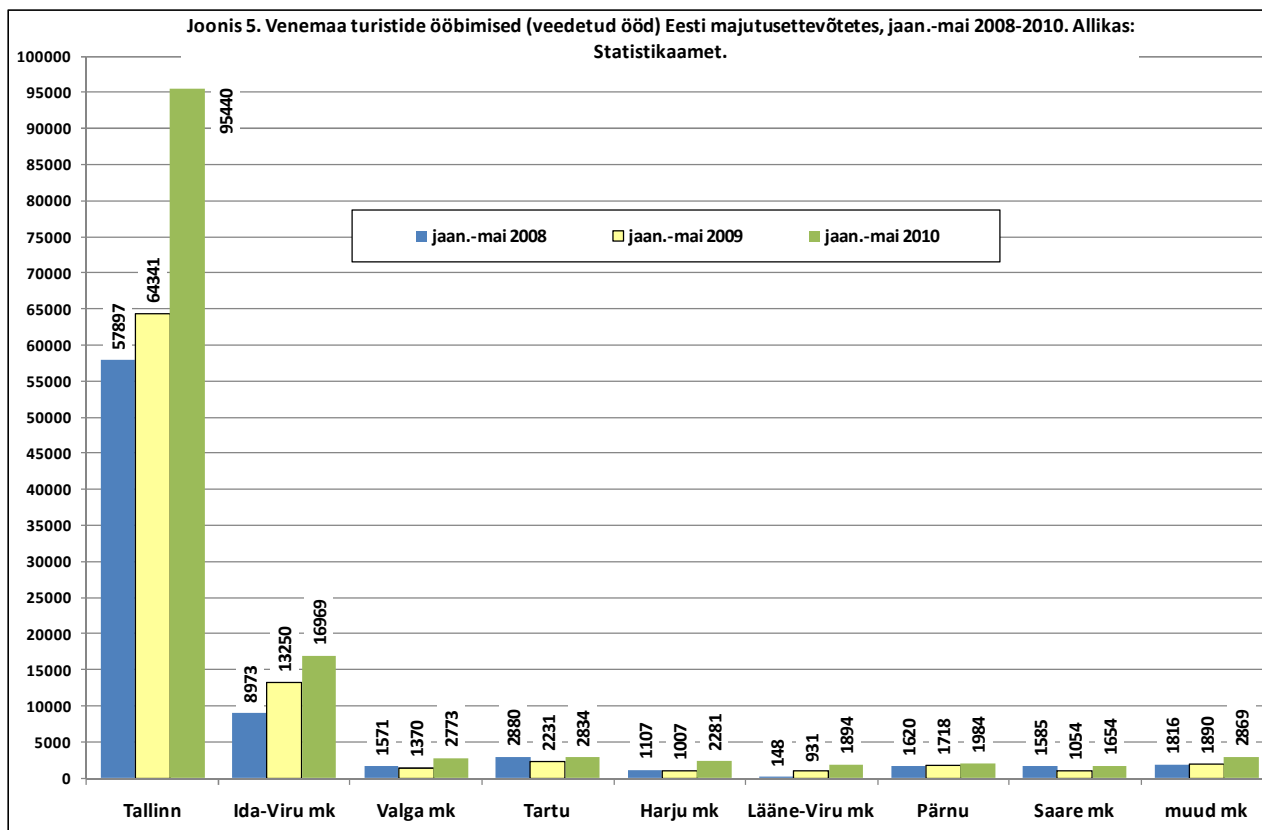
Siseturismi langus selle aasta alguses pidurdus (joonis 1). Kui I kvartali kokkuvõttes vähenes siseturistide ööbimiste arv majutusettevõtetes 2%, siis aprillis kasvas nende arv 7% ja mais 5,5%. **Jaanuarist maini 2010 ööbis Eesti majutusettevõtetes 281 634 siseturisti (+3% võrreldes 2009.a. sama perioodiga). Nende poolt veedetud ööde arv oli 480 672 (+1%).** Siseturistide ööbimised puhkusereisidel kasvasid koguni 8% ning tööreisidel 2%, kuid muudel reisidel vähenesid 9%. Absoluutarvudes suurenesid kõige rohkem ööbimised puhkusereisidel. Siseturistide ööbimised kasvasid arvuliselt kõige rohkem Tallinnas, kus nad ka eelmise aasta samal perioodil kõige rohkem vähenesid (joonis 10). Samas tähtsusest järgmistest

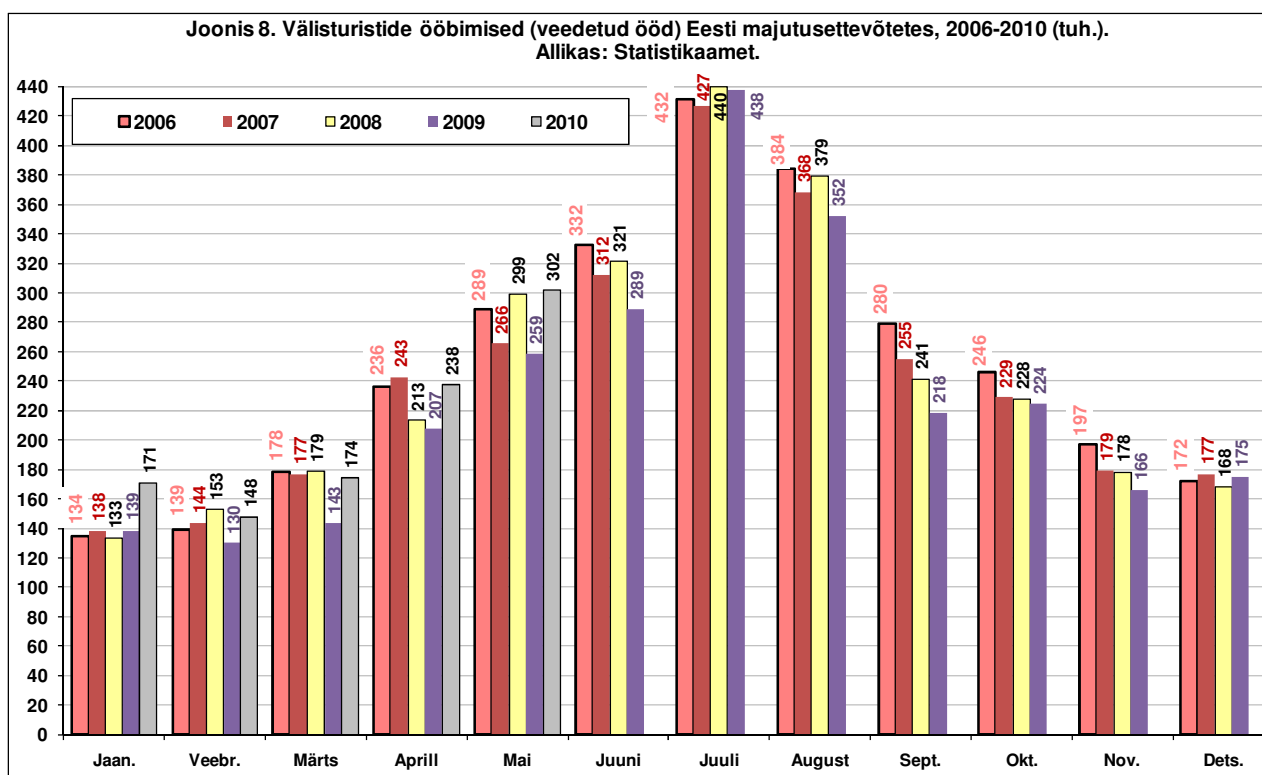
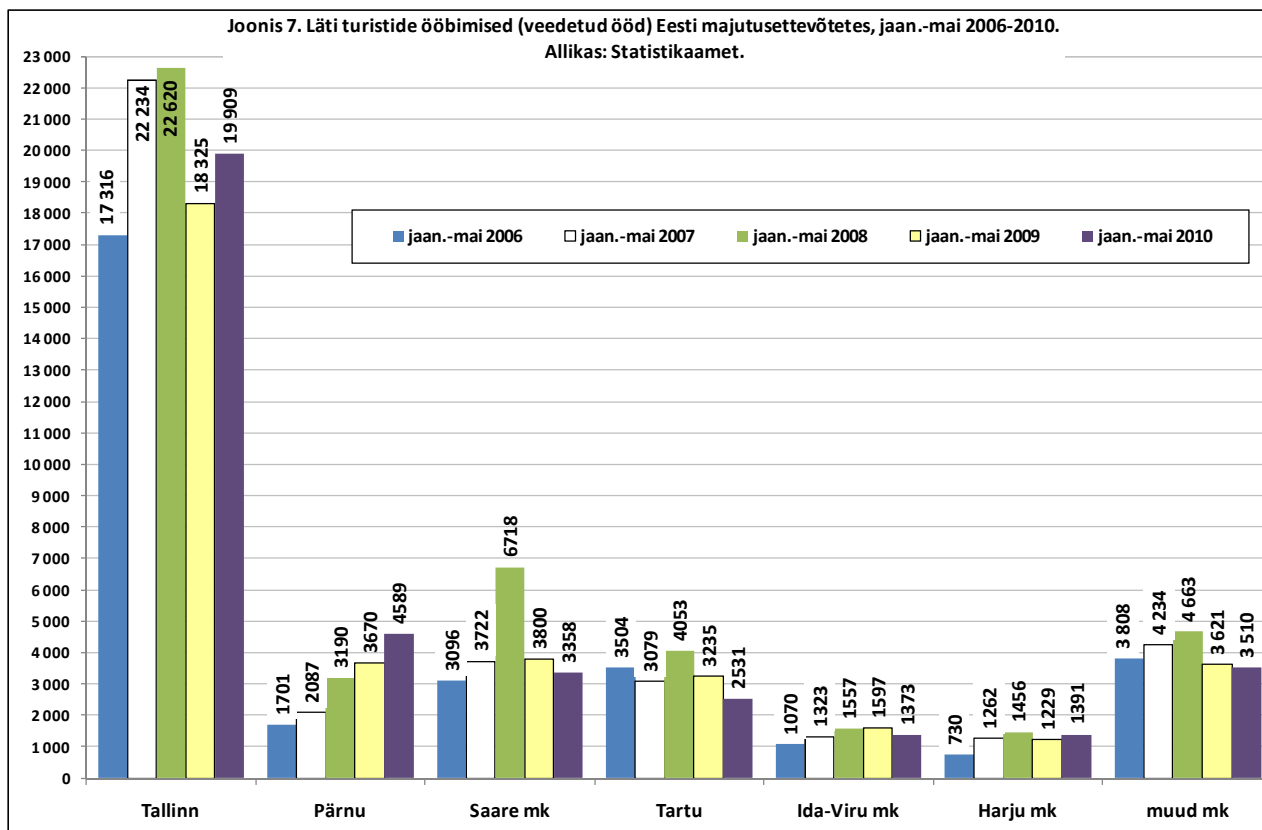

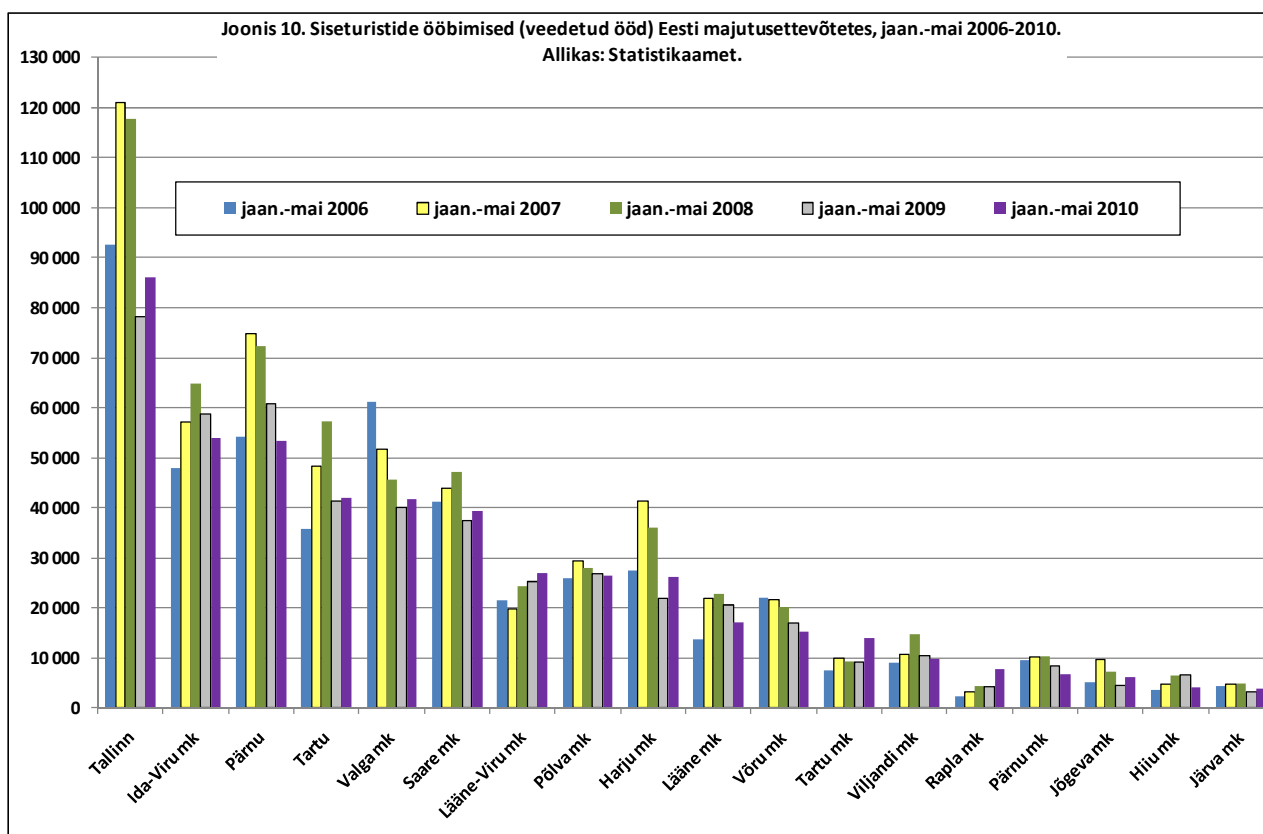
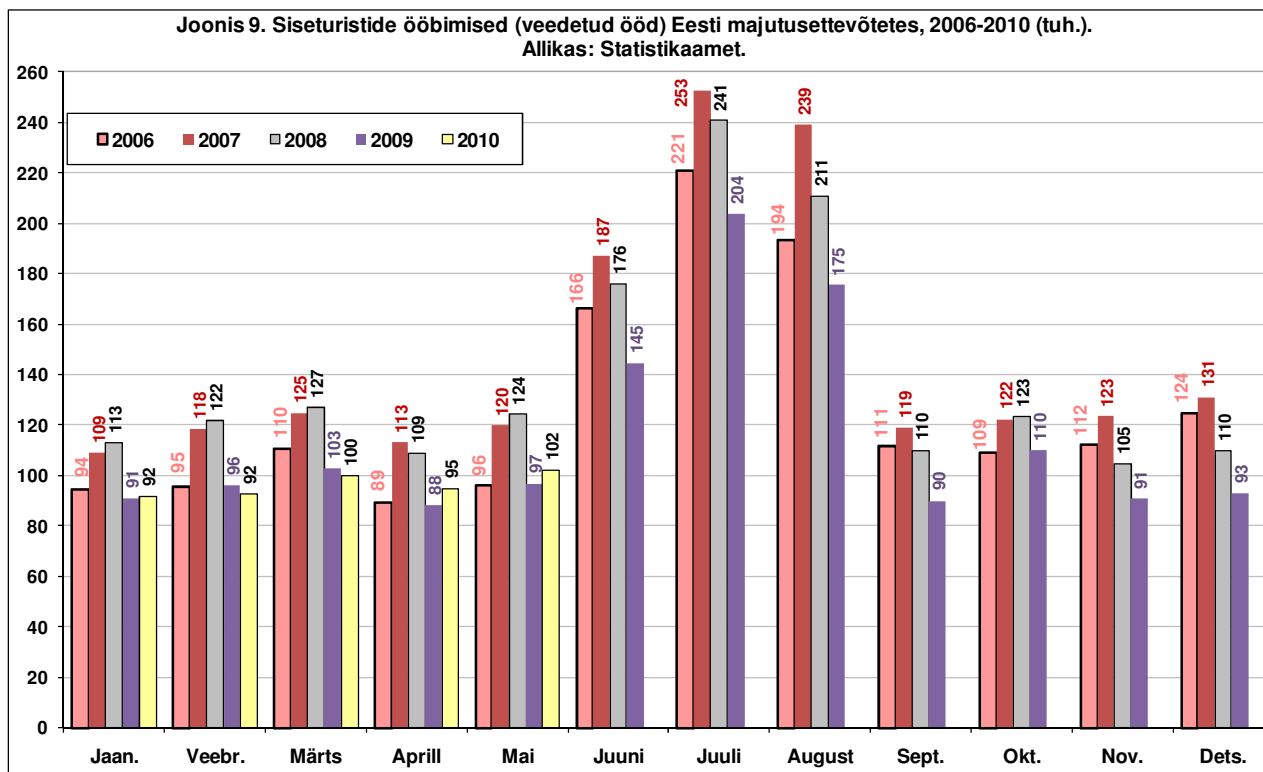
sihtkohtades Pärnus ja Ida-Virumaal aga vähenesid nende ööbimised jätkuvalt. Nii spaahotellides ja sanatooriumides kui ka muudes majutusettevõtetes kasvasid siseturistide ööbimised 1% võrra.

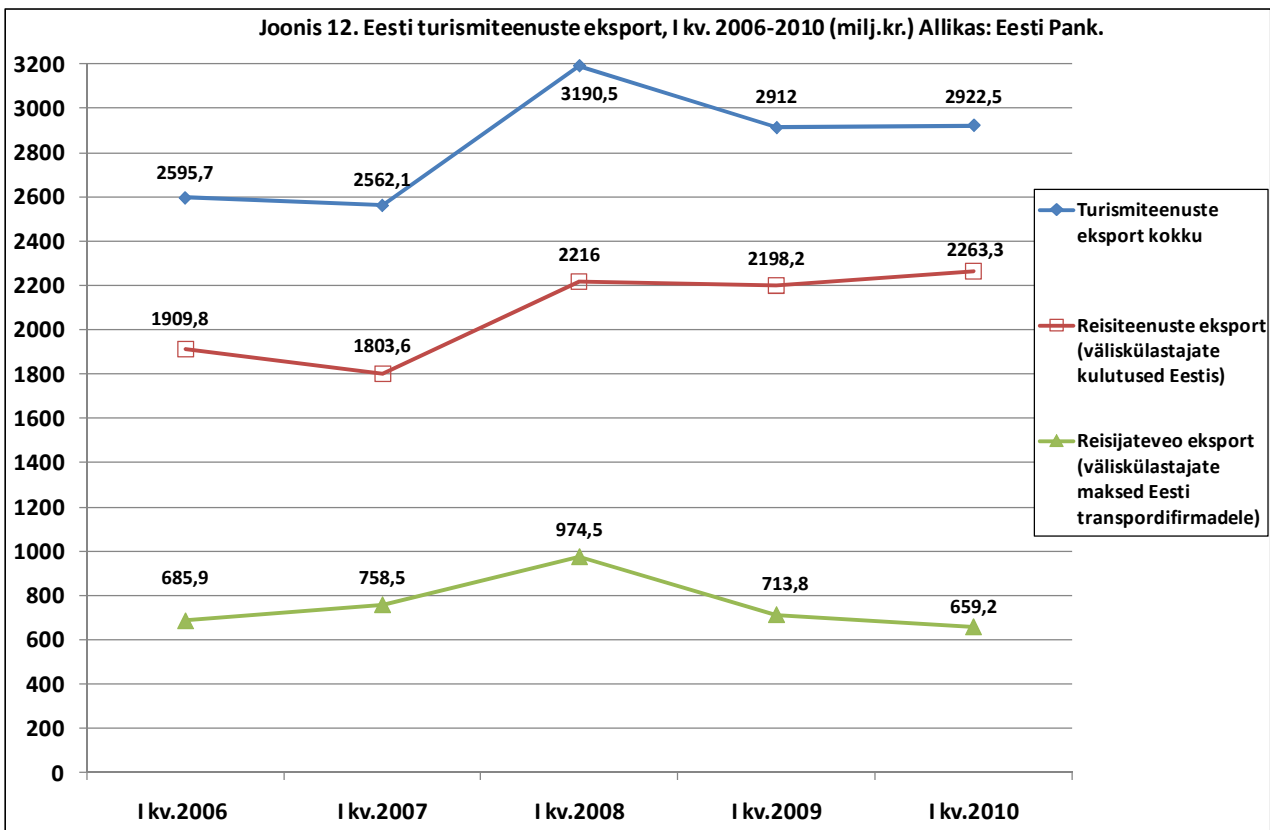
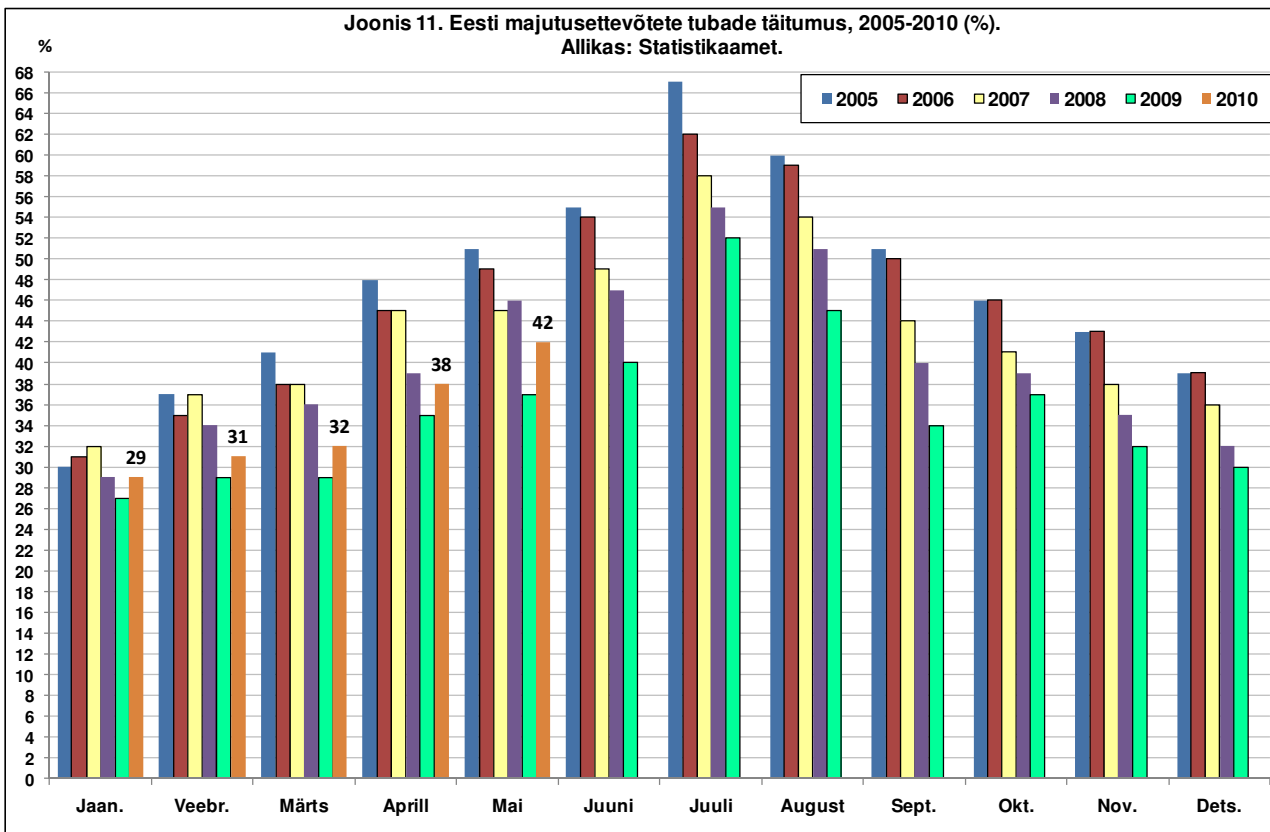

Eesti majutusettevõtetes majutatud turistid ja nende ööbimised (elukohariigi järgi), jaan.-mai 2007-2010. Allikas: Statistikaamet.

	Majutatud turistid, jaan.-mai				Muutus võrreldes eelneva aastaga (jaan.-mai)					
	2007	2008	2009	2010	2008/07	2009/08	2010/09	2008/07	2009/08	2010/09
kokku	765 477	804 289	702 918	772 332	38 812	-101 371	69 414	5%	-13%	10%
siseturistid	323 792	340 027	272 802	281 634	16 235	-67 225	8 832	5%	-20%	3%
välituristid	441 685	464 262	430 116	490 698	22 577	-34 146	60 582	5%	-7%	14%
Soome	239 603	248 878	240 425	273 810	9 275	-8 453	33 385	4%	-3%	14%
Venemaa	25 373	31 428	36 545	54 211	6 055	5 117	17 666	24%	16%	48%
Rootsi	34 680	30 027	26 600	26 576	-4 653	-3 427	-24	-13%	-11%	0%
Läti	21 923	27 661	23 137	23 145	5 738	-4 524	8	26%	-16%	0%
Saksamaa	16 641	18 979	13 622	16 785	2 338	-5 357	3 163	14%	-28%	23%
Norra	19 523	16 603	14 769	12 706	-2 920	-1 834	-2 063	-15%	-11%	-14%
Suurbrit.	19 315	17 735	11 652	12 395	-1 580	-6 083	743	-8%	-34%	6%
Leedu	10 138	12 235	10 292	10 690	2 097	-1 943	398	21%	-16%	4%
USA	5 199	4 999	4 225	5 491	-200	-774	1 266	-4%	-15%	30%
Prantsusmaa	4 229	4 731	4 050	4 714	502	-681	664	12%	-14%	16%
Itaalia	4 501	5 157	4 131	4 506	656	-1 026	375	15%	-20%	9%
Poola	5 038	6 342	4 495	4 372	1 304	-1 847	-123	26%	-29%	-3%
Taani	5 081	5 779	4 248	3 411	698	-1 531	-837	14%	-26%	-20%
Hispaania	3 081	2 807	2 648	2 913	-274	-159	265	-9%	-6%	10%
Holland	3 000	3 537	3 182	2 667	537	-355	-515	18%	-10%	-16%
Jaapan	1 711	1 825	1 738	1 745	114	-87	7	7%	-5%	0%

	Ööbimised (veedetud ööd), jaan.-mai				Muutus vrd. eelneva aastaga (jaan.-mai)					
	2007	2008	2009	2010	2008/07	2009/08	2010/09	2009/08	2010/09	
kokku	1 551 940	1 570 991	1 352 549	1 512 577	19 051	-218 442	160 028	-14%	12%	
siseturistid	584 637	594 323	474 768	480 672	9 686	-119 555	5 904	-20%	1%	
välituristid	967 303	976 668	877 781	1 031 905	9 365	-98 887	154 124	-10%	18%	
Soome	494 169	486 282	459 318	548 151	-7 887	-26 964	88 833	-6%	19%	
Venemaa	71 358	77 597	87 792	128 698	6 239	10 195	40 906	13%	47%	
Rootsi	73 886	66 021	55 156	56 611	-7 865	-10 865	1 455	-16%	3%	
Saksamaa	37 780	43 242	31 350	37 154	5 462	-11 892	5 804	-28%	19%	
Läti	37 941	44 257	35 477	36 661	6 316	-8 780	1 184	-20%	3%	
Norra	51 752	44 306	39 373	33 239	-7 446	-4 933	-6 134	-11%	-16%	
Suurbrit.	49 713	44 201	27 949	29 314	-5 512	-16 252	1 365	-37%	5%	
Leedu	17 313	21 396	18 099	18 701	4 083	-3 297	602	-15%	3%	
Prantsusmaa	9 567	10 315	9 538	13 752	748	-777	4 214	-8%	44%	
USA	13 367	13 351	11 521	12 634	-16	-1 830	1 113	-14%	10%	
Itaalia	12 274	12 651	10 555	11 960	377	-2 096	1 405	-17%	13%	
Poola	13 049	18 777	8 885	9 292	5 728	-9 892	407	-53%	5%	
Taani	11 057	13 249	9 481	7 415	2 192	-3 768	-2 066	-28%	-22%	
Hispaania	7 011	6 372	5 637	6 784	-639	-735	1 147	-12%	20%	
Holland	7 116	8 598	7 636	5 990	1 482	-962	-1 646	-11%	-22%	
Jaapan	3 424	3 258	3 174	3 341	-166	-84	167	-3%	5%	

Koostanud: Piret Kallas, turismiuuringute koordinaator
Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse Turismiarenduskeskus

